

KNJIŽICE ŠT. 115b / POŠT. PLAČ. V GOT.

63954

Vinko Lovšin

Katoliški verouk II.

„**Knjižice**“ izhajajo dvakrat na mesec in se lahko naročijo kadar koli. Četrletna naročnina znaša 6 din. Piši na tale naslov: Uprava „Knjižic“, Rakovnik, Ljubljana 8.

Vsaj sledeče „Knjižice“ bi si moral nabaviti vsak vajenec:

2. Božje sledi. — 78. Dela pričajo. — 94. Čudeži se še gode. — 107. Božji svetovi. — 32. Sv. maša. — 43. Čisti rod. — 67. Mlada akcija. — 79. Med volkovi. — 102. Sv. zakramenti. — 103. Matej Talbot. — 115. Ne jezi se!

Vsaka knjižica stane samo 1 din.

Ko naročaš, napiši samo številke knjižic, ki jih želiš prejeti.

KNJIŽICE

ČASOPIS ZA DUHOVNO PROBUDO IN PROSVETO

Leto V.

1. sept. 1938

Štev. 115b

KATOLIŠKI VEROUK

Pomožno učilo

za II. razred

strokovno - nadaljevalnih šol.

Privedil

VINKO LOVŠIN

župnik v Litiji

1938

030001508

Obzornik „KNJIŽICE“ izhaja štirinajstdnevno. Naročnina znaša četrletno 6 din. Za uredništvo in lastnika odgovarja Alfonz Pavel, Rakovniška 6, Ljubljana. Naslov uredništva in uprave: „Knjižice“, Ljubljana - Rakovnik, št. ček. rač. Lj. 16.498.

Nihil obstat.

Ljubljana, 28. maja 1938.

Josip Volc
škofijski cenzor

Imprimatur.

Škofijski ordinariat v Ljubljani,
dne 4. junija 1938., št. 1822.

Ign. Nadrah
generalni vikar

1. ura:

Najlepša je mladost.

Nekoliko je že res, da se dobe mladi ljudje, ki nimajo kreposti, ki svoja mlada leta skrunijo ter v grehah in napakah uničujejo. Toda poleg takih slabih je nešteto fantov in deklet, odličnih in preprostih, bogatih in ubogih, ki žive vzorno, krepostno in pobožno. Prav res, kdor sam ni kreposten, rad zapira oči in noče videti krepostnih vzorov mladih ljudi.

Mladini je potrebna krepost. Mladost je včasih edina letna doba življenja: pomlad, kateri ne sledi poletje, niti jesen, kaj šele zima. Mladosti je treba kreposti, ker je mladost čas setve, čas navade na dobro, ali na slabo.

Zakaj moraš vprav mladost posvetiti? Nikjer nimaš pismenega potrčila, da se boš postaral in nihče od vas ne ve, ali bo vsaj 20 let star. Nihče ne ve, ali bo vojak, ali bo prej umrl. Iz tega sledi, da je pomlad tvojega življenja tvoja edina življenjska doba. Zato moraš ta čas dobro uporabiti. Že pred Kristusom je rekel neki modrijan: „Vsak dan je en list v knjigi življenja; skrbi, da ne bo na nobenem listu zapisano kaj takega, kar bi ti bilo v sramoto.“ Posvečenje mladosti je torej zelo resno.

V mladosti se razvijajo navade: dobre in slabe. Navad se pa vsak človek drži, pa naj se tudi postara. Navada je železna srajca. Zato ne opominja zastonj sveto pismo: Spominjaj se svojega Stvarnika v dnevih svoje mladosti. Ako se krščanski fant in dekle od mladosti navadi živeti po božjih zapovedih Bogu dopadljivo, bo ostal v tem do smrti. Ako se pa mladeniči navadijo na prosto in razuzdano življenje, zanemarjati službo božjo in zakramente, vdati se napakam in strastem, bodo pozneje redko in prav težko prišli na boljša pota. Skušnja kaže. „Kar se fant nauči, starček še stori.“

Spominjaj se svojega Stvarnika v dnevih svoje mladosti. Tedaj ti ne bo težko biti tudi še v poznih letih dober človek in pravi kristjan in boš lahko z veseljem zapel našo narodno pesem: „Najlepša je mladost!“

Pomni:

1. *Veruj v enega Boga!*
2. *Ne skruni božjega imena!*
3. *Posvečuj Gospodov dan!*
4. *Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji!*
5. *Ne ubijaj!*
6. *Ne nečistuj!*
7. *Ne kradi!*
8. *Ne pričaj po krivem!*
9. *Ne želi svojega bližnjega žene!*
10. *Ne želi svojega bližnjega blaga!*

I. ŽIVLJENJE V MILOSTI

2. ura:

Posvečujoča milost božja.

Posvečujoča milost božja je nadnaravno življenje naše duše že tu na zemlji. Človeštvo se na ta način deli na dva tabora. Ne ako je moški ali ženska, bogat ali reven, črn ali bel, učen ali preprost, Slovenec ali Nемеc, star ali mlad, lep ali grd; to so nebitvene razlike. Bitvena razlika med ljudmi je: ali v milosti ali brez milosti, ali otrok božji ali otrok sveta, otrok luči ali otrok teme.

Ljudje so bili nad vse bogati, ko so izšli iz božje roke. Greh pa jih je upropastil in nad vse osiromašil. Z grehom so izgubili posvečujočo milost božjo, božje otroštvo (detinstvo) in pravico do nebes. Zato so si pa nakopali prekletstvo greha in božjo jezo.

Tedaj se je usmilil človeštva Sin božji. S svojo smrtjo na križu je dal ljudem možnost, da lahko zopet postanejo otroci božji. To božje otroštvo se pridobi s svetim krstom. Takole pravi Gospod: „Kdor véruje in bo krščen, bo zveličan.“ — „Kdor se ne prerodi z vodo in Svetim Duhom, ne bo prišel v nebeško kraljestvo.“

Sv. krst učinkuje takole: Izbriše izvirni

greh in vse pred krstom storjene grehe; podeli duši novo nadnaravno življenje, jo olepša in obogati. O posvečujoči milosti božji piše sv. Peter: „Deležni postanemo božje narave.“ Sv. Pavel pa: „Milost božja je večno življenje.“ In: „Postanemo otroci božji! Ako pa otroci, tudi dediči, sodediči Kristusovi.“

Milost božjo daje Bog in z njo postanemo povezani z Bogom in vzvišeni nad vse stvari.

Pomni:

1. *Da je Bog,*
2. *Da je Bog, pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje,*
3. *Da so tri božje osebe: Oče, Sin in Sveti Duh,*
4. *Da se je Sin božji učlovečil, da bi nas s svojo smrtjo na križu odrešil in večno zveličal,*
5. *Da je človeška duša neumrljiva,*
6. *Da je milost božja za zveličanje potrebna.*

3. ura:

Posvečujočo milost božjo izgubimo.

Posvečujoča milost božja je, kot smo rekli, nadnaravno božje življenje naše duše. Zato je milost božja nekaj najdragocenejšega, kar moremo na zemlji dobiti in imeti.

Naša največja skrb mora zatorej biti, da milosti ne izgubimo, marveč da jo stalno pomnožujemo.

Posvečujočo milost božjo izgubimo s **smrtnim gřehom**. Smrtni gřeh je upor proti Bogu: „Non serviam!“ Gospod takole govori: „Ako pravični odstopi od svoje pravičnosti in začenja z zločini, bo v njih umrl.“ In zopet: „Plačilo gřeha je smrt!“ Smrtni gřeh umori nadnaravno življenje naše duše. Smrtni gřeh pa stori, kdor prelomi vedoma in popolnoma prostovoljno božjo postavo v važni reči. In kdor stori smrtni gřeh, je deležen velike krivde pred Bogom. Kajti smrtni gřeh je: 1. drzna nepokorščina napram Bogu; 2. grda nehvaležnost proti Bogu; 3. sramotna in podla žalitev Boga. Kdor pa stori Bogu to krivico, zapade pravični kazni božji. Človek pade s smrtnim gřehom v največjo nesrečo. Kajti smrtni gřeh mu ugrabi posvečujočo milost božjo in vse zasluge za nebesa. Pri- nese mu večno pogubljenje in časne kazni.

Koliko je ljudi, ki so samo krščeni — pa niso več kristjani, ker nimajo Boga več v srcu. Živijo tjavendan, kot bi ničesar ne bilo. Zdi se, da živijo, pa so mrtvi. Naš sklep mora biti: Nikdar in nikoli ne smem postati tak kristjan, kristjan samo po ime- nu, kristjan samo na papirju. Nikdar ne smem pozabiti Boga. Nikdar biti brez mi-

losti božje. Nikdar živeti tjavendan v smrt-
nem grehu; to je življenje brez cilja!

Grehi so: izvirni greh in osebni grehi.

Osebni so: smrtni in mali grehi.

Smrtni grehi so: glavni, vnebovpijoči,
grehi zoper Sv. Duha in tuji grehi.

Pomni:

1. *Napuh,*
2. *lakomnost,*
3. *nečistost,*
4. *nevoščljivost,*
5. *požrešnost,*
6. *jeza,*
7. *lenoba.*

4. ura:

Izgubljeno milost božjo dobimo.

„Ta moj sin je bil izgubljen, pa se je našel, je bil mrtev in je oživel.“ Tako se končava zgodba o izgubljenem sinu — o grešniku, ki je našel pot nazaj k Bogu. Slovesno nam zagotavlja usmiljeni Bog: „Nočem smrti grešnika, ampak da se spokori in živi.“ „Ako brezbožnik dela pokoro za vse svoje grehe, naj živi in ne umrje.“

Izgubljeno milost zopet dobimo: 1. z zakramentom sv. pokore in 2. s popolnim kesanjem.

1. Zakrament sv. pokore je vrelec novih milosti. Pri spovedi nam spovednik mesto Boga odpušča grehe, ki smo jih po svetem krstu storili. Oblast odpuščati grehe je bila dana Cerkvi in duhovništvu na dan Jezusovega vstajenja. Takole je rekel Kristus apostolom: „Mir vam bodi! Kakor je Oče mene poslal, tako tudi jaz vas pošljem. Prejmite Sv. Duha, katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni, katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.“

Grešnik se mora obrniti proč od greha in povrniti nazaj k Bogu, ki nas ljubi. Spoved je zakrament ljubezni. Kolikokrat pa? Kolikokrat je za posameznika potrebno, da se mu povrne milost božja. Za dobro spoved je potrebno resno izpraševanje vesti, nadnaravno kesanje, trden sklep in zadoščenje.

2. Popolno kesanje. S smrtnim grehom se obrne grešnik vedoma in hoté proč od Boga. S popolnim kesanjem pa se popolnoma odpove grehu. Z ljubeznijo se vrne k Bogu. Ljubezen ga žene nazaj k Bogu. Iz ljubezni do Boga obžaluje svoje grehe. O takem kesanju iz velike ljubezni pravi Bog: „Ljubezen pokrije množino grehov.“ Popolno kesanje ima moč, da takoj izbriše vse smrtne grehe. Vendar se mora grešnik vseh smrtnih grehov, ki se s popolnim kesanjem izbrišejo, še spovedati, ker Kristus je odredil, da morajo vsi grehi priti pred spovedno obsodbo.

Pri spovedi se grešniku odpuste vse večne kazni, nekaj tudi časnih. Zakrament sv. pokore nam podeli: 1. posvečujočo milost, ako smo jo bili izgubili; 2. pomnoži posvečujočo milost, ako je nismo popolnoma izgubili; 3. dejansko milost, da lažje ohranimo posvečujočo milost.

Pomni: Moj Bog, žal mi je, da sem grešil. Žal mi je zato, ker sem z grehi zaslužil tvojo kazen. Posebno pa mi je žal, ker sem razžalil tebe, ki si moj najboljši Oče in vse ljubezni vreden. Trdno sklenem, da te ne bom več žalil. Pomagaj mi po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

5. ura:

Ohranimo posvečujočo milost božjo.

„Vse o Gospod, samo smrtnega greha ne!“ Tako je imela napisano neka stara mamica nad svojo posteljo. „Rajši umreti kakor grešiti,“ je ponavljala sv. Terezija. Da se to ne zgodi, da bi nas greh zalotil:

A. Gojimo svojo vest! Bog je dal človeku zvestega čuvaja in svetovalca na pot življenja: **vest**.

Vest nam pove, da se bomo morali zagovarjati pred Bogom za vse misli, besede in dejanja. Pred dejanjem nam vest pravi, da delajmo dobro in se varujmo hudega.

Dobro vest ima tisti, kdor dobro dela; slabo vest pa tisti, kdor slabo dela.

Zato je naša dolžnost, da skrbimo za vest: da jo gojimo. Vest pa gojimo in ostrimo, ako: 1. vedno zvesto poslušamo, kaj nam vest govori; 2. vsak dan svojo vest izprašujemo; 3. goreče premišljujemo in posnemamo zgled Jezusa in svetnikov; 4. se pridno učimo resnic svete vere. Ako se držimo tega, se naša vest ne bo nikoli zmotila.

B. Gojimo molitev! Da ohranimo in pomnožimo posvečujočo milost, potrebujemo božje pomoči. Pomoč pa dobimo z molitvijo. Saj je Bog obljubil: „Prositate in se vam bo dalo!“

Sadovi molitve so: 1. molitev nas krepi in dela močne za dobro; 2. prinaša tolažbo v trpljenju in pomoč v stiski; 3. misli obrača proti nebesom in dosega milost stanovitosti. Te dobre sadove pa ima molitev samo tedaj, ako jo opravljamo pobožno, ponižno, zaupno, vdano v božjo voljo in stanovitno.

Glede molitve moramo imeti neki red. Posebno smo dolžni moliti: 1. zjutraj in zvečer, pred jedjo in po jedi in kadar v ta namen zvoni; 2. kadar smo v cerkvi; 3. v skušnjavah, nadlogah in nevarnostih. Poleg tega pa tudi med dnevom večkrat povzdignimo svoje srce k Bogu z zdihljaji in pobožnimi mislimi.

C. Sodelujmo z milostjo božjo! Za sodelovanje z milostjo božjo nam daje Bog posebno pomoč v dejanski milosti božji. Te milosti prejme vsak človek brez izjeme toliko, kolikor je potrebuje za zveličanje. Z dejansko milostjo razsvetljuje Bog naš razum in nagiblje voljo, da delamo dobro in se varujemo hudega. Bog stori svoje.

Zato mora tudi človek svoje storiti. „Danes, ko boste slišali moj glas, ne zakrknite svojih src!“ Ako zvesto sodelujemo z dejansko milostjo, katero nam Bog daje vsak dan, bomo gotovo ohranili in pomnožili posvečujočo milost božjo. Dejanska milost nam pomaga dobro spoznati in delati; slabo spoznati in se ga ogibati.

„O Jezus, ne bodi moj sodnik, ampak Zveličar in Rešenik!“

II. ZAKRAMENTALNO ŽIVLJENJE

6. ura:

Sv. zakramenti.

Bog hoče, da žive ljudje iz vere in s Cerkvijo. To je pa nemogoče brez milosti božje. „Brez mene ne morete ničesar storiti.“ Bog pa da vsakemu človeku milosti, da se lahko zveliča. V posebno obilni meri nam daje Bog milosti v svetih zakramentih.

Sv. krst nas stori otroke božje, podeli nadnaravno življenje in moč, da ga ohranimo.

Sv. birma nas napolni s Sv. Duhom, da moremo sv. vero stanovitno spoznavati in po njej živeti.

Sv. Rešnje Telo nas najtesneje združi s Kristusom, virom vseh milosti.

Sv. pokora nam odpusti vse po svetem krstu storjene grehe, odpusti vse večne in nekaj časnih kazni, podeli ali poveča posvečujočo milost, povrne izgubljene zasluge za nebesa in podeli dejanske milosti za boj proti grehu in mir vesti.

Sv. maziljenje je v pomoč bolnim. Poveča posvečujočo milost, očiščuje grehov, krepi bolnika v skušnjavah in trpljenju, zlasti v smrtnem boju in podeli tudi telesno zdravje, če je koristno bolnikovi duši.

Stanovska zakramenta **sv. mašniškega posvečenja** in **sv. zakona** podelita potrebne stanovske milosti.

Kristus je oskrbel človeštvo z viri milosti za vse položaje in prilike. Odvisno je torej od ljudi, da pijejo iz zveličavnih virov življenja. „Pridite k meni vsi, ki ste trudni in obteženi in jaz vas bom poživil.“

Sv. zakramenti so:

1. *sv. krst,*
2. *sv. birma,*

3. sv. Rešnje Telo,
4. sv. pokora,
5. sv. maziljenje,
6. sv. mašniško posvečenje,
7. sv. zakon.

7. ura:

Sv. krst.

Ponos, up in veselje vsake družine je otrok. Z otroki se obnavlja in množi narod in tudi število božjih častilcev. Dete, ki ima neumrljivo dušo, odrešeno z dragoce-
no krvjo Jezusovo, postane pri krstu otrok božji in dedič nebeškega kraljestva. Dobri in krščanski starši se vsakega novega otroka razvesele, čeprav vedo, da prihaja z novim malim gostom v družino nova skrb.

Pri krstu se izbriše otroku izvirni greh in dete postane nov ud Kristusovega telesa, sv. Cerkve. Zato lahko imenujemo krst vrata krščanske vere in večnega življenja.

Cerkev veli, naj prejme otrok krst čimprej, vsaj tekom enega mesca. Starši ali drugi odgovorni odrasli se silno pregreše, ako bi po njihovi krivdi umrl otrok brez sv. krsta.

Slovesen krst, ki se izvrši navadno v cerkvi, dele škofje in župniki, z njihovim

dovoljenjem pa tudi drugi mašniki. Kadar je sila, sme krstiti vsak človek. Vzame naj vodo (primerno je, da blagoslovljeno vodo, ni pa potrebno), otroku oblije glavo tako, da teče od nje in sicer trikrat v obliki križa in medtem govori: „Jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.“ Ako je dvomljivo, ali je otrok živ, pristavi: „Če si živ...“

Vsaka župnijska cerkev ima svoj krstilnik, v katerem je krstna voda, blagoslovljena zadnjo veliko ali binkoštno soboto. Po želji sv. Cerkve dobi krščenc ne ime katoliškega svetnika, ki naj ga ima za vzornika in priprošnjika. Krščencem se dajejo tudi botri. Lahko je samo boter, ali botra ali oba. Krščenca prineso pred cerkvena vrata ali v zakristijo. Še prej ga vpišejo v krstno knjigo. Nato vpraša krstitelj: „Kaj želiš od Cerkve božje?“ Botri: „Vero.“ „Kaj ti da vera?“ „Večno življenje.“ Botra molita skupno z duhovnikom vero in očenaš. Nato odgovarjata: „Ali se odpoveš hudemu duhu?“ „Se odpovem.“ „In vsem njegovim delom?“ „Se odpovem.“ „In vsemu njegovemu napuhu?“ „Se odpovem.“ In ko vpraša krstitelj: „Ali veruješ v Boga...“ „Veruješ v Jezusa...“ „Veruješ v Sv. Duha...“ trikrat odgovore botri: „Verujem.“ Na vprašanje: „Ali hočeš biti krščen?“ odgovore: „Hočem.“

Botri so v našem imenu obljubili le to,

kar je za naše zveličanje neobhodno potrebno in kar je mogoče izvrševati. Prav je, da krstno obljubo večkrat ponovimo, ali na obletnico, ali na praznik presv. Trojice, v katere imenu smo krščeni.

8. ura:

Sv. birma.

Sv. birma je zakrament, ki nas z milostjo Sv. Duha utrdi v sveti veri. Redno dele sv. birmo škofje, izredno pa od papeža pooblaščeni mašniki. Birmanci pokleknejo. Škof moli nad njimi z razprostrtimi rokami in prosi, naj pridejo nanje darovi Sv. Duha. Nato gre od birmanca do birmanca in vsakemu položi roko na glavo, ga pokliče z birmanskim imenom in ga s sv. krizmo prekriža na čelu ter govori: „Zaznamujem te z znamenjem križa in potrdim s krizmo zveličanja v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.“

Polaganje škofove roke in maziljenje s sv. krizmo je vidno znamenje, s katerim se podeli milost sv. birmo. Položitev roke pomeni, da pride Sv. Duh nad birmance in da postanejo ti na poseben način božja lastnina, Kristusovi vojaki. Maziljenje s sveto krizmo pa pomeni, da sv. birma daje moč za boj proti sovražnikom zveličanja in milost, da se more birmanec varovati gnilo-

be greha in širiti prijeten duh krščanskih čednosti.

Škof prekriža birmanca na čelu, da ga s tem opomni, naj se nikdar ne sramuje, pričati pred svetom vero v križanega Jezusa. Z udarcem na lice ga pa opomni, naj bo pripravljen za vero trpeti zasramovanje in preganjanje. Za naše čase je ta zakrament silno važen, saj je borba proti veri in Bogu ter vsemu, kar je božjega in svetega, tako huda, ostra in strupena, kot še nikoli.

Ko škof birmuje, položi boter desno roko na desno ramo birmančevo, v znamenje, da mu bo v nevarnih položajih duhovnega boja vselej v pomoč in da ga bo z besedo in zgledom potrjeval v krščanskem življenju.

Škof končno za birmance še moli, da bi milost božjo ohranili in z njo zvesto sodelovali. V ta namen po končanem birmovanju vsem skupaj podeli tudi blagoslov, pri katerem morajo biti vsi birmanci navzoči.

Darovi Sv. Duha:

1. *dar modrosti,*
2. *dar umnosti,*
3. *dar sveta,*
4. *dar moči,*
5. *dar vednosti,*
6. *dar pobožnosti,*
7. *dar strahu božjega.*

9. ura:

Sv. pokora — splošno.

Na dan svojega vstajenja se je Jezus prikazal apostolom in jim dal oblast odpuščati grehe: „Prejmite Sv. Duha! Katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni, katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.“

Bog, katerega greh razžali in pokora potolaži, je postavil spoved za odpuščanje grehov. V božjem imenu izrekajo rabsodbo njegovi namestniki, ali so grehi odpuščeni, ali zadržani. Da more spovednik nepristransko rabsoditi grehe, mu jih mora grešnik sam razodeti. To je jasno iz Kristusovih besed. Kristus bi bil lahko tudi na drugačen način odpustil grehe. Pa je uvedel ta način in tega se moramo držati. Odveč je vsak ugovor. Vedno so se kristjani svojih grehov spovedovali brez vsakega cerkvenega določila. Ko so pa začeli sčasoma svete zakramente opuščati, je dala Cerkev na lateranskem cerkvenem zboru četrto cerkveno zapoved, v kateri zapoveduje spovedati se vsaj enkrat na leto.

Milosti, ki nam jih deli sv. pokora, so obilne. Odpusti grehe; odpusti vse večne in nekaj časnih kazni; podeli ali poveča posvečujočo milost; povrne zasluge za nebesa, podeli dejanske milosti za boj proti grehu in mir vesti.

Cerkev je prejela z zakramentom sv. pokore od Jezusa veliko dobroto. V njem najde človek sredstvo, da si pridobi zopet posvečujočo milost in nastopi pot kreposti. Pravičnik pa prejme mnogo dejanskih milosti, da more napredovati v popolnosti.

Spoved je zelo primerna človeški naravi. Človek rad potoži svoje dušne in telesne težave in če ga peče vest, si jo večkrat skuša pomiriti prav z odkritosrčno obtožbo; išče sploh tolažbe in utehe, čeprav mora razkriti svoje napake. V spovednico poklekne težkega in nemirnega srca, iz nje pa stopi poln sreče in sladkega miru.

S popolnim kesanjem tudi dosežemo odpuščanje grehov, vendar moramo imeti voljo spovedati se. Kdor namreč Boga popolnoma ljubi, je pripravljen izpolniti vse, kar je Kristus zapovedal za odpuščanje grehov.

Spovedati smo se dolžni vsaj enkrat v letu in kadar smo v smrtni nevarnosti. To je najmanj, kar zahteva skrb za zveličanje. Hodimo sploh radi k spovedi. Pogostna spoved utrjuje dušo v milosti božji, zmanjšuje nagnjenje v greh in spopolnjuje čistost vesti.

Dobra spoved je najboljša in najvarnejša pot k Bogu.

Spoved — podrobno.

Naravna sredstva so potrebna in neizogibna za gojitev značaja. Najmočnejša opora značaja pa je vera, ker samo ona vzdrži v težkih nravnih bojih. Samo ona nudi najmočnejše in najplemenitejše nagibe za napredovanje in vztrajnost. Samo ona nam da sredstva, ki nas usposobijo za dobro stremljenje.

Izmed najmočnejših verskih sredstev za oblikovanje značaja je **dobra spoved**, posebno pogostna spoved. Za dobro spoved je potrebnih pet reči: izpraševanje vesti, kesanje, trden sklep, spoved, zadoščevanje.

1. **Izpraševanje vesti** nas seznanja z našimi grehi in vzroki grehov. Ko smo poklicali Sv. Duha, se vprašajmo, kako smo izpolnjevali krščanske dolžnosti in svoje posebne stanovske dolžnosti. Preiskujmo, zakaj in kako smo grešili ter se vprašajmo po okolnostih in priložnostih greha. Šele popolno spoznanje samega sebe je prvi korak k poboljšanju.

2. **Kesanje in sklep.** V luči vere šele spozna človek strašne posledice greha. Misel na strogo božjo pravičnost, je močan nagib h kesanju, pa tudi k resnemu sklepu, odslej se greha varovati in postati znača-

jen. Po božjem razodetju razsvetljen, gleda človek božjo ljubezen, v kesanju ljubezni se odpove grehom in se obveže v trdnem sklepu, da ne bo te ljubezni nikdar več žalil.

3. **Spoved** je kot priznanje grehov žrtev, ker zahteva ponižnost, srčnost in odkritosrčnost. Ko je grešnik v kesanju in sklepu priznal svoje grehe, odvzame Bog po svojem namestniku vezi greha in duša je prosta, da more napredovati v dobrem. Obenem ga Bog ponovno sprejme v svoje družinsko občestvo in mu podeli dejansko milost, da bo vztrajal.

4. **Zadoščevanje**. Ko grešnik po odvezi opravi naloženo pokoro, pokaže s tem dobro voljo, da bo hodil po dobri poti.

Pogostna spoved. Čim večkrat se spovedujemo, toliko bolje je za šolanje značaja. Čas med eno in drugo spovedjo je krajši. In čim krajši je čas, toliko lažje je premisliti, toliko temeljitejše bo izpraševanje. Toliko lažje prideš do živega vzroku greha. Lažje je spoznati in boriti se z malimi grehi, katerih zlobe tudi ne smemo podcenjevati. Vest postane občutljivejša. Največ koristi pa prinaša pogostna spoved s tem, da bolj pogostoma prejemamo milost, brez katere je gojenje značaja brez trajne vrednosti.

11. ura:

Sv. maša.

Človek spozna iz lastne pameti, da je odvisen od Boga in da ga mora častiti. Zato ima vsaka vera svoje bogočastje. Najvišji izraz bogočastja pa je daritev. Pogani imajo svoje daritve in tudi Izraelci so Bogu darovali. Zato tudi Cerkev ne more biti brez daritve. Ta daritev je sveta maša.

Največja daritev, ki je bila kdaj Bogu darovana, je Kristusova daritev na križu. Tam se je daroval sam Sin božji kot sprava za grehe na najpopolnejši način nebeškemu Očetu. Veliki duhovnik — Kristus je daroval najdragocenejši dar: samega sebe: svoje meso in kri. Jezus je opravil daritev, da bi zadostil Bogu za naše grehe in nas tako rešil. „Bil je ranjen zaradi naših hudobij in bičan zaradi naših grehov in z njegovimi ranami smo bili mi ozdravljeni.“

Kristusova daritev na križu je bila darovana za vse ljudi vseh časov. In da bi Kristus naklonil sadove odrešilne daritve ljudem, je postavil daritev sv. maše in sicer pri zadnji večerji, ko se je daroval nebeškemu Očetu pod podobama kruha in vina, se dal apostolom zaužiti in jim potem naročil: „To delajte v moj spomin!“

V bistvu je sv. maša in daritev na križu ena in ista, ker pri obeh je isti, ki daruje,

in isti dar, ki se daruje, namreč Jezus Kristus. Samo način darovanja je različen. Na križu se je Jezus daroval krvavo, pri sv. maši pa se daruje nekrvavo t. j.: obnavlja se daritev na križu, ne da bi Jezus na novo trpel in umrl.

Sv. maša je najveličastnejša daritev za vse čase, ker je zaeno: hvalna —, zahvalna —, spravna — in prosilna daritev. Neizmeren blagoslov rosi na ves svet iz svete daritve: Jezus nam povečuje ljubezen do Boga, daje milosti za krščansko življenje, vliva pogum za junaška dejanja, naklanja milost spreobrnjenja, odpušča časne kazni, odvrta nesreče, deli časne dobrote, lajša trpljenje dušam v vicah in odvrta jezo božjo.

12. in 13. ura:

Potek svete maše.

I. Uvodna maša.

1. Najprej moli mašnik pred oltarnimi stopnicami pristopne molitve, 42. psalm in očitno spoved: konfiteor.

2. Nato gre po stopnicah k oltarju, ki ga v znak spoštovanja poljubi in moli na listni strani vstop (introit).

3. Na sredi oltarja sledi Kyrie - Gospod usmili se, nato pa navadno angelski

slavospev: Gloria: Slava Bogu na višavah.

4. Mašnik poljubi oltar, se obrne k ljudstvu in pozdravi: Gospod z vami (Dominus vobiscum). Tak je običajni mašniški pozdrav med sv. mašo. Nato gre na listno stran in opravi cerkveno molitev za skupne zadeve.

5. Berilo je navadno odlomek iz apostolskih pisem. Evangelij pa je odlomek iz štirih evangelijev (popis Jezusovega življenja). Pri branju evangelija vstanemo in ga iz spoštovanja do Jezusovih besedi stoje poslušamo.

6. Vera, ki se moli samo določene dni, je nicejsko - carigrajska veroizpoved (iz leta 381.).

II. Daritveni del sv. maše.

Daritveni del sv. maše ima tri dele, ki jih izrazimo z besedami: prinašam, — žrtvujem, — prejemam.

1. Darovanje.

Mašnik položi darove: kruh in vino, na oltar, jih ponudi nebeškemu Očetu in ga prosi, da jih On spremeni v sveto Telo in Kri Jezusa Kristusa. S temi darovi se združijo tudi navzoči verniki in tudi sebe Bogu darujejo ter izročajo v dar.

Mašnik gre na listno stran in si umije

roke v znak, da moramo biti pri sveti daritvi čisti in brez greha. Nato pozove ljudstvo: Orate fratres (molite bratje), da bo Bog daritev milostno sprejel. Končno moli mašnik prošnje nad darovi.

2. Spremenjenje.

Posvetilne molitve se pričenjajo z uvodnim slavospevom, ki izzveni v trikratni svet... V mašnih obredih nastopi sedaj popolna tihota. Mašnik našteje vse one, za katere se daruje sveta daritev. Pred spremljenjem se spominja:

a) vojskujoče se Cerkve s papežem, škofi in duhovniki na čelu.

b) živih svojih prijateljev in sorodnikov. Mašnik napravi kratek odmor in se v njem domisli na vse drage in priporočene.

c) svetnikov, ki naj bodo naši priprošnjiki.

Zdaj sledi spremljenje kruha in vina v Jezusovo Telo in Kri.

Za tem se spominja:

a) naših dragih rajnih: najprej poznanih mrtvih, nato vseh vernih.

b) še sami zase prosimo v vsej ponižnosti za odrešilni sad iz te daritve.

c) končno naj bo po Kristusovi daritvi blagoslovljeno tudi celo stvarstvo.

Celotno stvarstvo je zbrano okrog Gospodovega križa. Vse šestere skupine istočasno proseče dvigajo roke h križu in prosijo: „Spomni se me, ko prideš v svoje kraljestvo.“

3. Obhajilo.

Najprej moli mašnik slovesno Očenaš. To je edina molitev, ki nas jo je naučil Kristus sam. Po Očenašu prelomi sv. Hostijo, kot je Kristus razlomil kruh pri zadnji večerji.

Nato spusti mašnik košček sv. hostije v kelih in se z ljudstvom trikrat trka na prsi: Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se nas!

Po besedah: Gospod nisem vreden... prejme mašnik in verniki Telo Gospodovo. Ako ne morejo prejeti verniki v resnici sv. obhajila, naj obude vsaj duhovno obhajilo.

Po prejemu se odmoli še zahvalna in prosilna molitev. Zahvala za nebeški kruh, prošnja, da bi daritveni sad ustvaril v nas bogoljubno življenje.

Konec maše. Mašnik obrnjen proti ljudstvu zakliče: *Ite missa est: Pojdite, končali smo!*

Preden zapustimo hišo božjo, sprejmemo po mašnikovih rokah blagoslov Boga Očeta. Nato sledi še zadnji evangelij, na-

vadno Janezov o učlovečenju večne Besede, božjega Sina.

K sv. maši vedno z mašno knjigo!

14. ura:

Sv. obhajilo.

Sv. obhajilo je zauživanje Telesa in Krvi Jezusa Kristusa v zakramentu sv. Rešnjega Telesa. Jezus je rekel: „Jaz sem kruh življenja!“ Človek potrebuje za telesno življenje zadostne hrane. Prav tako nam je treba hrane tudi za dušo, da ji ohranimo življenje, to je posvečujočo milost, zlasti še, če se moramo zelo boriti zoper hudo nagnjenje. To hrano nam daje Jezus v svetem obhajilu. Obhajilo prejemamo pod podobo kruha, kar docela zadostuje, ker je Jezus pod vsako podobo ves pričujoč.

Sv. obhajilo nas najtesneje združi z Kristusom. „Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.“ Poveča nam posvečujočo milost. Zmanjša pa nam hudo nagnjenje in vnema ljubezen do Boga. Očiščuje nas odpustljivih grehov in varuje smrtnih. Daje nam tudi poroštvo, da bomo častljivo od mrtvih vstali in z Jezusom večno živeli.

Sv. obhajilo moramo prejeti vsaj enkrat v letu in sicer o velikonočnem času. Za tiste, ki vedo, da se brez pogostnega sv.

obhajila ne morejo varovati smrtnega greha, je pogostno sv. obhajilo dolžnost. Sploh pa dobrih vernikov ni treba siliti k sv. obhajilu, ker radi pristopajo pogosto in tudi vsak dan k mizi Gospodovi, iz ljubezni do Jezusa in v skrbi za krepostno življenje.

Pet cerkvenih zapovedi:

1. *posvečuj zapovedane praznike,*
2. *bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih spodobno in pobožno pri sveti maši,*
3. *posti se zapovedane postne dni,*
4. *spovej se svojih grehov vsaj enkrat v letu in vsaj o velikonočnem času prejmi sveto Rešnje Telo,*
5. *ne obhajaj slovesne ženitve o prepovedanih časih.*

15. ura:

Pogostno sv. obhajilo.

Sicer nas vsi zakramenti posvečujejo in oblikujejo v značajne in svete ljudi, ker nam vsi nudijo dejansko milost božjo za čisto нравno življenje.

Vendar je najmočnejša pomoč za oblikovanje plemenitega značaja **pogostno in vredno sv. obhajilo**. Saj nas sv. obhajilo najtesneje združi z Jezusom, najčistejšim in najpopolnejšim vzorom plemenitega značaja.

ja. Kako bi mogel biti človek nezvest vzoru, ako ga nosi v srcu? Obenem pa zafira pogostno sv. obhajilo hudo nagnjenje v nas in nam daje veselje in moč za dobro. Krepi našo slabotno voljo in jo usmerja odločno k dobremu. Kaže nam gnusobo pregrehe in vliva gnus in stud pred neznačajnostjo.

Kristus sam hoče pogostno sv. obhajilo. Z velikim hrepenenjem se je Jezus veselil na predvečer svojega trpljenja postavitve presvetega zakramenta. Ljubeznivo nas vabi: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil.“

Sv. Cerkev želi pogostno sv. obhajilo. Papež Pij X. je s posebno okrožnico ponovno povabil vernike k pogostnemu in vsakdanjemu sv. obhajilu.

Pogostno sv. obhajilo **potrebuje tudi naša duša.** Boji s slabimi nagnjenji se vedno povračajo. Često so dolgotrajni in težki; zato potrebuje duša vedno novih moči, katere nam daje sv. obhajilo, kakor je potrebno telo telesne hrane, da se ohranijo telesne moči.

Pogostno sv. obhajilo je sredstvo, da vztrajamo v dobrem. Potemtakem je najuspešnejše sredstvo za oblikovanje značaja.

III. CERKVENO ŽIVLJENJE

16. ura:

Duhovniki.

Kar je rekel Kristus apostolom, isto je rekel duhovnikom: „Niste vi mene izvolili, marveč jaz sem vas izbral.“ Velika milost je za družino, ako Bog pokliče katerega njenih sinov v duhovski stan. Z osemletnim študijem na gimnaziji in šestletnim obiskovanjem vseučilišča si pridobi poklicani potrebno znanje za duhovsko službo. V deškem semenišču (zavodu), posebno pa še v bogoslovju se pripravlja z resnim prizadevanjem na sveti stan.

Z mašniškim posvečenjem dobi kandidat duhovniško oblast in milost za duhovniško življenje.

Duhovniško delo je molitev (premišljevanje, sv. maša, brevir) in dušno pastirstvo. Pridige, verouk, delitev sv. zakramentov, previdevanje bolnikov, stalno učenje, pisarna, društveno delovanje i. t. d. zahtevajo mnogo časa, truda in žrtve. Z dušnim pastirstvom, opravljanjem državnih poslov, prostovoljno dobrodelnostjo, s sodelovanjem na različnih poljih ljudskega blagra, je duhovnik največji prijatelj in dobrotnik ljudstva.

„Kdor oltarju služi, naj od oltarja tudi živi.“ S temi besedami zahteva sv. pismo, da verniki, za katerih dušni in telesni blagor duhovniki delujejo, skrbe za telesno pomoč duhovnikom. Kajti duhovniki se ne morejo obenem posvetiti dušnemu pastirstvu, to je, delu za druge, in si obenem z drugimi posli služiti vsakdanji kruh. V katoliških deželah so zato kristjani že pred stoletji poskrbeli za vzdrževanje duhovnikov. Med vojsko in z inflacijo pa so se te ustanove izgubile. Pri nas nekaj plačuje država, vendar je vse cerkveno premoženje (verski zaklad) v njenih rokah. Ker je ta državna podpora nezadostna, priskočijo ljudje sami s prostovoljnimi prispevki (bera) in darovi za sv. maše.

Dobri katoličani spoštujejo svoje duhovnike, ker se zavedajo Kristusovih besedi: „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje in kdor vas posluša, mene posluša.“ Zato molijo za duhovnike (kvatrne nedelje, duhovniške sobote) in podpirajo škofijska semenišča (Baragovo semenišče v Ljubljani, Slomškovo semenišče v Mariboru i. p.).

17. in 18. ura:

Cerkev — organizacija.

„Pojdite in učite vse narode!“ S temi besedami je Jezus ustanovil Cerkev za vse

narode in vse čase. Od 2.000 milijonov ljudi na zemlji, je nekako 350.000.000 katoličanov: in sicer v Evropi 202.000.000 katoličanov, 234.530.000 nekatoliških kristjanov in 31.341.000 nekristjanov. V Severni Ameriki 52.514.000 katoličanov in 85.046.000 nekatoliških kristjanov, 21.000.000 nekristjanov. V Južni Ameriki 73.031.000 katoličanov, 542.000 nekatoliških kristjanov, 1.553.000 nekristjanov. V Afriki 5.388.000 katoličanov, 9.104.000 nekatoliških krist. in 125.575.000 poganov. V Aziji 17.039.000 katoličanov, 9.451.000 nekatoliških krist. in 970.355.000 poganov. Na vsem svetu je 350.000.000 katoličanov, 339.167.000 nekatoliških kristjanov in 1.149.823.000 nekristjanov.

V odstotkih dobimo, da je katoličanov 19 %, konfucijancev 16.4 %, mohamedancev 13 %, hindujcev 12.1 %, budistov 10.8 % protestantov 8.9 %, pravoslavnih 7.1 %, metodistov 6.6 %, brezbožcev 4.1 %, judov 0.9 %. Potemtakem je vsak peti zemljan katoličan. V 66.000 misijonskih postajah deluje 13.000 duhovnikov s 4.000 brati in 24.000 misijonskimi sestrami ter 66.000 katehisti.

Med deželami so po večini katoliške: Italija, Španija, Francija, Avstrija, Češko-slovaška, Poljska in Irska. Ravno tako srednja in južna Amerika.

Čeprav so katoličani raztreseni po vsem svetu, so notranje povezani po isti veri,

zunanje pa po svojem vrhovnem poglavarju, rimskem papežu.

Kot pravi naslednik sv. Petra, vodi sv. oče v Rimu vesoljno Cerkev. Sedanji papež je Pij XI. Papež je vrhovni učitelj, duhovnik, pastir, postavodajalec in sodnik vse Cerkve.

Kardinali, 70 po številu, podpirajo papeža pri vodstvu Cerkve. Oni tudi volijo papeža. Najvišja papeška oblastva pri vodstvu vesoljne Cerkve so enajstere rimske **kongregacije**. Za vodstvo vesoljne Cerkve darujejo verniki takoimenovani „Petrov novčič“.

Škofije. Vesoljna Cerkev je razdeljena v 14 patriarhatov in 1194 škofovskih sedežev (metropolitov, nadškofov in škofov) in končno 487 vikariatov in apostolskih prefektur. V Evropi so danes 603 metropolitne in škofovske stolice in 8 apostolskih vikariatov. V Ameriki sta 402 škofiji in 50 apostolskih vikariatov, v Aziji je 19 škofij in 117 vikariatov in v Oceaniji 42 škofij in 39 vikariatov. Sv. kolegij šteje danes 69 kardinalov. Sv. stolica je zastovana v 60 različnih državah, pri sv. stolici pa je zastopanih 37 držav. Od papeža imenovani in od treh škofov posvečeni vodijo posamezni škofje po papeževem naročilu svoje škofije. Kakor je papež naslednik sv. Petra, tako so škofje nasledniki drugih apostolov. Kakor so bili ti pod sv. Petrom,

tako so škofje pod papežem. Kot najvišji učenik v škofiji čuje škof nad čistostjo vere in nravnosti v škofiji. Kot veliki duhovnik posvečuje v svoji škofiji duhovnike, cerkve, kelihe in deli sv. birmo. Kot nadpastir vodi dušno pastirstvo v celi škofiji in nastavlja duhovnike na dušno pastirska mesta. Pri vladanju škofije stoji škofu ob strani **ordinariat**.

Škofljani so dolžni svojemu škofu spoštovanje in pokorščino v vseh verskih zadevah. Dober katoličan mora svojo škofijo in škofa poznati. Mora se zanimati za versko življenje v škofiji. Verniki naj večkrat molijo k škofijskemu patronu za svojega škofa.

Župnija: Škofija je razdeljena v župnije. Na čelu župnije je od škofa poslani župnik. On je duhovni oče svojih vernikov. Njemu pomagajo v dušnem pastirstvu duhovni pomočniki, namreč kaplani, ekspoziti, beneficiati, vikarji in veroučitelji. Župnik daruje vsako nedeljo in praznik sv. mašo za svoje vernike.

Dobri verniki se tesno oklepajo cerkvenega življenja v župniji. Pod župnikovim vodstvom radi pomagajo pospeševati versko življenje v župnijski družini, posebno v cerkvenih družbah in katoliški akciji. Celokupna cerkvena občina mora skrbeti za dušnopastirske potrebe, za vzdrževanje cerkvenih poslopij in dostojno službo bož-

jo. Zato radi naklanjajo milodare za cerkvene potrebe. Župljani naj dobro poznajo zgodovino svoje župnijske cerkve in župnije. Pogosto naj priporočajo sebe in župnijsko skupnost župnijskemu patronu in zaščitniku.

19. in 20. ura:

Katoliška cerkev v Južoslaviji.

V Jugoslaviji zavzema katoliška cerkev po številu članov drugo mesto. Vseh katoličanov rim. obreda je bilo 1931. l. 5,217.847, gršk. obreda 44.608; pravoslavnih 6,785.501; protestantov 231.169; drugih krist. 23.544; muslimanov 1,561.166; židov 68.405; brez konfesije 1.789.

V odstotkih je bilo 48.70 % pravoslavnih, 37.67 % katoličanov, 1.66 % protestantov, 11.20 % muslimanov, 0.5 % židov, 0.17 % ostalih.

Katoliška cerkev je upravno razdeljena na nadškofije (5), škofije (15) in apostolske administrature (3). Nadškofije so v Baru (barski nadškof se imenuje primas Srbije), Beogradu, Zagrebu, Sarajevu in Zadrju.

Izmed nadškofij in škofij je največja zagrebška, ki ima več kot poldrugi milijon duš, nato sledi lavantinska z nad 600.000 dušami; na tretjem mestu je ljubljanska,

ki ima nad pol milijona vernikov. Najmanjša škofija je v Kotorju (izpod 20.000 duš), potem pa na Krku in v Skoplju.

IV. KRISTJAN V TRPLJENJU IN SMRTI

21. ura:

Trpljenje in nadloge.

Po božjem načrtu bi moral biti človek na zemlji popolnoma srečen. Nobenega trpljenja bi ne bilo zanj. Toda Adam in Eva, ki sta bila obdarjena s prosto voljo, sta zlorabila prosto voljo. Grešila sta, čeprav jima je Bog jasno in strašno resno zagrozil s smrtjo, ako bosta prestopila njegovo zapoved.

Tedaj je poslal Bog trpljenje Adamu in Evi. Pa ne samo njima. Grešila sta kot praroditelja. Zato je zadela nesreča tudi vse njihove potomce. Sv. pismo pravi: „Po enem človeku je prišel greh na svet in z grehom smrt na vse ljudi, ker so vsi v njem grešili.“ Od izvirnega greha sem dopušča Bog ljudem tudi trpljenje, da se pokore za svoje grehe in dosežejo nebeško plačilo.

Trpljenje kot sprava (pokora). Bolezen, revščina in pomanjkanje so prvovrstna pokorila za podedovani greh. Kakor je Kri-

stus s svojim trpljenjem in smrtjo naredil spravo z Bogom, tako hodimo tudi mi za Jezusom na ta način, da bomo voljno sprejeli nase trpljenje in zadoščali Očetu, ki je v nebesih.

Trpljenje in nadloge so najboljša sprava tudi za naše osebne grehe. Bog dopušča, da zadeva ljudi kazni za storjene grehe. Dopušča trpljenje tudi za opomin k poboljšanju in svarilo pred nadaljnji grehi.

Trpljenje je šola kreposti. Pravičnemu pošilja Bog trpljenje, ker ga hoče dvigniti v kreposti in mu pripraviti večje plačilo. Hoče odtrgati srce pravičnega od vsega zemeljskega in nizkofnega in ga popolnoma pritegniti nase. Dati mu hoče priliko, da si bo z voljnimi prenašanjem zaslužil nebesa. Nudi mu priložnost, da zadosti za časne kazni že tu na zemlji in se tako izogne trpljenju v vicah. Ker katoličan ve, da je vse trpljenje po božjem privoljenju, ga sprejme vdano z mislijo: „Kar Bog stori, vse prav stori.“

Katoličan se v svojem trpljenju ozira na nebeškega Trpina Jezusa, na njegovo sveto Mater in zaupa na božjo pomoč. Izprosi pa si pomoč posebno z molitvijo in sv. zakramenti.

Trpljenje prihaja iz greha. Ako zvesto vršimo svoje dolžnosti in se vestno ogibljemo greha, preprečimo mnogo zla.

22. ura:

Bolezen.

Peta božja zapoved veže vse ljudi, tudi bolnike, da skrbе za dušo in telo. Telo, življenje in zdravje so dragoceni darovi, ki nam jih je dal Stvarnik, da si zaslužimo zveličanje. Bolnik mora vse storiti, da si pridobi zdravje. Pravočasno mora iskati pomoč in poklicati zdravnika, katerega mora ubogati v navodilih.

Nad vse je pa duša. Zato mora skrbeti bolnik, da si zagotovi dušno zdravje in zveličanje. Izroči naj se zaupno v božje roke. Rad naj moli, posebno kratke vzdihljaje. Uredi naj s svojo vestjo, očisti svoje srce, ako je potrebno, v dolgi spovedi. Rad naj prejema Jezusa v sv. obhajilu. Bolnik naj ne pozabi urediti svojih premoženjskih zadev, ako treba tudi z oporoko.

Skrb za bolnika se nanaša tudi na telo in dušo. Domači naj se spomnijo Zveličarjevih besedi: „Karkoli ste storili kateremu mojih najmanjših bratov, ste meni storili.“ Nobena žrtev ne sme biti prevelika, ako je treba bolnikov položaj olajšati. Radi pomagajmo bolniku in delajmo dela usmiljenja. Z bolnikom moramo potrpeti in biti obzirni. Obiski bolnikov naj bodo prisrčni in kratki, brez vseh nepotrebnih razgovo-

rov, pač pa vzpodbudni. Za bolnikovo dušo pa molimo in ga navajajmo k božjemu zupanju. Pravočasno moramo opozoriti na sprejem zakramentov za umirajoče.

23. ura:

Zakramenti za umirajoče.

Smrtna ura je odločilna za človeka. „Kakor drevo pade, tako obleži.“ Srečno zadnjo uro si zagotovi katoličan s krščanskim življenjem. Kakršno življenje, taka smrt. Bolnik naj se pripravi za svoj prihod k Bogu, Sodniku, s tem, da pravočasno in vredno prejme zakramente za umirajoče.

Spoved. Bolnik mora pač uvideti, da je lahko njegova bolezen smrtnonevarna in da bo prišel pred sodbo božjo. Zato naj sklene z Bogom mir, ako ga je žalil s smrtnimi grehi. Ako so bile njegove spovedi neveljavne v življenju, je potrebna dolga spoved, katere naj ne zamudi. Pa tudi malih grehov naj se bolnik izpove, kajti božja sodba je silno natančna.

Sv. popotnica. Za dolgo pot v večnost naj se bolnik okrepča s sv. obhajilom (sv. popotnico). „Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan.“

Sv. maziljenje. Jezus opominja po apostolu Jakobu: „Je kdo med vami bolan,

naj pokliče duhovnike Cerkve in naj ga v imenu Gospodovem z oljem mazilijo ter nad njim molijo. In verna molitev bo bolnika rešila in Gospod mu bo olajšal in če je v grehah, mu bodo odpuščeni." Jezus je postavil ta zakrament v dušno in telesno pomoč težko bolnim.

Sv. maziljenje poveča bolniku posvečujočo milost, očiščuje ga grehov, krepí ga v skušnjavi in trpljenju, zlasti v smrtnem boju in podeli mu tudi telesno zdravje, če je koristno njegovi duši. V sv. maziljenju se redno odpuščajo mali grehi in časne kazni. Izredno pa se odpuste tudi smrtni grehi: kadar se bolnik resnično keša, pa se ne more spovedati.

Za bolnika je posebno tolažilena papežev blagoslov t. j. popoln odpustek za zadnjo uro.

24. ura:

Pokličimo duhovnika!

Ne odlašajmo predolgo v bolezni s previdanjem, da more duhovnik podeliti samo sv. maziljenje in še to morda že mrtvemu. Sv. maziljenje podeli, ako je to dobro za bolnika, tudi telesno zdravje.

Mirno pripravimo za bolnika sledeče:

1. Mizo pregrni z lepim belim prtom. Na njem bo počivalo sv. Rešnje Telo in sv. olje. Na mizo postavi:

2. na sredo križ in dva svečnika, zraven lahko nekaj cvetja;

3. kozarec blagoslovljene vode z vejico ali malim aspergilom;

4. kozarec navadne vode, da si z njo duhovnik umije prste;

5. na krožniku krušno sredico in malo soli, da si duhovnik otare prst, s katerim pomazili bolnika,

6. na drugem krožniku šest kosmičev bombaža, ali prediva,

7. brisačo,

8. pred mizo deni pručico.

Molče pričakujemo duhovnika, ko pa pride z Zveličarjem, prižgemo sveče in ga kleče počakamo s prižganimi svečami. Ko stopi v sobo, reče: „Mir tej hiši!“ Odgovore mu vsi: „In vsem, ki v njej prebivajo.“ Nato pokropi bolnika in sobo, domači naj zunaj molijo rožni venec, ko se bolnik spoveduje. Ko mu podeli sv. Rešnje Telo, kot zadnjo popotnico, se domači približajo bolniku in s svetim spoštovanjem spremljajo obred.

Po zavžitju mazili duhovnik bolnika s svetim oljem, ki se imenuje bolniško olje in je prav tako kakor krstno olje in sveta krizma, posvečeno na veliki četrtek od samega škofa.

Domači naj kleče spremljajo obred sv. maziljenja in poslušajo lepe in pomenljive molitve, ki so nam zdaj, ko imamo slo-

venski obrednik, prav razumljive. Kjer je mogoče, naj tudi odgovarjajo n. pr. pri očenašu in drugih znanih molitvah.

Ako se bliža smrtna ura in je duhovnik že odšel, naj domači prižgo svečo, ki je bila blagoslovljena na Svečnico, v znamenje žive vere bolnikove, po kateri upa doseči pri Bogu usmiljenje in odpuščanje svojih grehov. Molijo naj molitve za umirajoče, katere dobe v „Družinskem molitveniku“ in ki bodo v veliko tolažbo bolniku, ki sam ne more več moliti.

25. ura:

Skrb za umrle.

Ljudem je „določeno enkrat umreti, nato pa sodba.“

Skrb za duše umrlih. Duše priporočamo neskončnemu usmiljenju božjemu. Pomagamo jim z molitvijo, z dobrimi deli in odpuški, posebno z daritvijo sv. maše in svetimi obhajili. V knjigi Makabejcev beremo: „Sveta in dobra je misel moliti za mrtve, da bi bili grehov rešeni.“

Skrb za telo umrlih. Vsakemu mrtvecu se spodobi dostojen pogreb. Za kristjana je na mestu samo pokop. Tudi Kristus je bil pokopan. Prav isto je primerno in se spodobi za kristjana. Tudi cerkveno pravo tako zahteva.

Zato je razumljivo, da Cerkev prepoveduje sežiganje mrličev, ker nasprotuje navadi prvih kristjanov in je znak pripadnosti svobodomiselstva. Katoličanom je prepovedano pristopiti k društvu za sežiganje mrličev (krematorij).

Skrbimo za pokopališče. Spodobi se, da se pokoplje telo, ki je bilo pri krstu posvečeno, v blagoslovljeno zemljo. Zato pa Cerkev blagoslavlja pokopališča, kot zadnja domovališča umrlih. Lepo imenujemo pokopališče božjo njivo, ker bo telo od tam vstalo k novemu življenju. Pokopališča in grobovi naj bodo lepo oskrbovani.

26. ura:

Po smrti.

Nekateri bi radi, da bi bilo s smrtjo vse končano, pa ni. Tedaj se šele začne pravo onostransko življenje.

Naše srce teži po srečni večnosti. Čut pravičnosti zahteva večnost. Vera v večnost je ukoreninjena v vsem človeštvu. Vsevedni in neskončno resnični Bog nam slovesno zatrjuje da je onostransko življenje: „In hudobni bodo šli v večno trpljenje; pravični pojdejo v večno življenje.“

Duša v večnosti. Takoj po smrti stopi duša pred božjo sodbo (posebna sodba). Podati mora obračun o vseh mislih, besedah, dejanjih in zamujenih dobrih delih.

Po posebni sodbi pride duša v pekel, vice, ali nebesa.

V **peklu** pride vsak, kdor umrje v smrt-nem grehu. Pogubljeni trpe v peklu nepo-pisne kazni. Na veke so ločeni od Boga, za katerega so bili ustvarjeni. Neprestano jih peče vest in muči neugasljiv ogenj. Na-mesto v družbi izvoljenih, morajo biti po-gubljeni v družbi hudobnih duhov in sicer na veke.

V **vice** pridejo tiste duše, ki so sicer v posvečujoči milosti, pa niso še zadostile za svoje grehe, ali so umrle v malem grehu. V vicah nimajo duše nobenega miru, luči in pokoja. Trpe v ognju, dokler ne poplačajo zadnje pare. Potem pa napoči zanje ura svobode in slovesen vhod v nebesa.

V **nebesa** pride, kdor umrje v milosti božji in je zadostil za grehe, ki jih je mor-da storil. Zveličani uživajo v nebesih več veselja, kakor se da povedati. Gledajo Bo-ga iz obličja v obličje, ga ljubijo in se ra-dujejo. Za vedno so obvarovani vsega hu-dega. Razen tega uživajo tudi druge ra-dosti, ki so primerne za njihovo poveliča-nje. Veselijo se svojega poveličanja v druž-bi Marije, angelov in svetnikov.

Ob smrti se duša loči od telesa in telo se povrne v zemljo. „Spomni se človek, da si prah in v prah se boš povrnil.“

Vstalo bo pa tudi telo. „Pride ura, ko bodo vsi, ki so v grobovih, slišali glas bož-

ji. In kateri so delali dobro, bodo vstali k življenju, kateri pa so delali hudo, bodo vstali k obsodbi.“

Po stajenju mrtvih pa bo splošna ali vesoljna sodba, ki se imenuje tudi poslednja sodba. „Takrat bo Sin človekov povrnil vsakemu po njegovih delih.“ „Ko pa pride Sin človekov v svoji slavi in vsi angeli z njim, takrat bo sedel na prestol svojega veličastva. In zbrali se bodo pred njim vsi narodi in ločil jih bo narazen, kakor loči pastir ovce od kozlov; in postavil bo ovce na svojo desnico, kozle pa na levico.“

Pravičnim bo rekel: „Pridite blagoslovljeni mojega Očeta in posedite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta.“ Hudobnim pa poreče: „Proč izpred mene, prekleti v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angelom. Zakaj lačen sem bil in mi niste dali jesti...“

Vesoljna sodba bo zato, da bodo pravični pred vsem svetom poveljučani, brezbožni pa osramočeni in da bodo vsi ljudje spoznali, kako dober in pravičen je Bog. „V vseh svojih delih so spominjaj svojih poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil.“

Spiritisti hočejo priti v zvezo z duhovi, pa Cerkev strogo prepoveduje vse te pozikuse zaradi nevarnosti za vero svojih otrok.

Literatura, ki sem jo rabil pri sestavi vsega dela:

Katoliški katekizem,
Katoliški verouk (Janko Mlakar),
Liturgika (Al. Stroj),
Zgodovina katoliške Cerkve (Al. Stroj),
Zgodbe svetega pisma (Panholzer),
Svetla pot (dr. Fr. Jaklič),
Sveto pismo,
Kristus kraljuj! (J. Kalan),
Družinski molitvenik,
Religionsbuch fuer katholischen Fortbildungsschulen,
Religionsunterricht in der Fortbildungsschule (Wolker),
Religionsstunde (Frick),
Katechet erzaehlt (Fattinger),
Leben Jesu (Willam),
Leben und Gegenwart (Dehen),
Pregovori, reki in prilike (Šašelj),
Revije in dnevno časopisje.

KAZALO.

1. ura: Najlepša je mladost	3
I. Življenje v milosti.	
2. ura: Posvečujoča milost božja	5
3. ura: Posvečujočo milost božjo izgubimo	6
4. ura: Izgubljeno milost božjo dobimo	8
5. ura: Ohranimo posvečujočo milost božjo	10
II. Zakramentalno življenje.	
6. ura: Sv. zakramenti	12
7. ura: Sv. krst	14
8. ura: Sv. birma	16
9. ura: Sv. pokora	18
10. ura: Spoved	20
11. ura: Sv. maša	22
12. ura: Potek sv. maše	23
13. ura: Potek sv. maše	23
14. ura: Sv. obhajilo	27
15. ura: Pogostno sv. obhajilo	28

III. Cerkevno življenje.

16. ura: Duhovniki	30
17. ura: Cerkev - organizacija	31
18. ura: Cerkev - organizacija	31
19. ura: Cerkev v Jugoslaviji	35
20. ura: Cerkev v Jugoslaviji	35

IV. Kristjan v trpljenju in smrti.

21. ura: Trpljenje in nadloge	37
22. ura: Bolezen	38
23. ura: Zakramenti za umirajoče	39
24. ura: Pokličimo duhovnika	40
25. ura: Skrb za umrle	42
26. ura: Po smrti	43
Literatura	46
Kazalo	47

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

C06155 8

00000076726

CENA 2 DIN